

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Betekintheső

Vj/070-021/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Dr. Horváth Antal Ügyvéd (Horváth Antal Ügyvédi Iroda) által képviselt **BIOFARMA Intézmény Kft.** (Mosonmagyaróvár) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése miatt indult eljárásban – tárgyalás tartása nélkül - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a BIOFARMA Intézmény Kft. fogyasztókkal szembeni tisztességtelen és megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot tanúsított, amikor 2011 márciusa és júliusa között a nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaiban azt állította, hogy a Drinaslim szirupnak fogyasztó hatása van, mely a gyógynövényeknek köszönhető, s a készítmény segítségével a fogyasztó 10, 15, 20, sőt több kilót is leadhat, 6 kilót mindjárt az első héten.

Az eljáró versenytanács megtiltja továbbá a BIOFARMA Intézmény Kft. által forgalmazott Drinaslim szirupnak a fentebb ismertetett kereskedelmi kommunikációja alkalmazásával megvalósuló, a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását a jelen határozat kézhezvételétől számított 8 nap elteltével.

Az eljáró versenytanács kötelezi továbbá a BIOFARMA Intézmény Kft-t 8.000.000 Ft (nyolcmillió Forint) bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni.

Ha a kötelezett fizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság, az eljárási díj, illetve a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

Ha a bírságot az eljárás alá vont önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel az eljárás alá vonttal egyetemlegesen kötelezni fogja a **DIREKT MARKET Kft.-t** (Mosonmagyaróvár, Károly u.16.) és az **Európai Ezoterika Központ Kft.-t** (Mosonmagyaróvár, Károly u. 16.) a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszéknek címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Törvényszék a pert tárgyaláson kívül bírálja

el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevélben terjesztheti elő.

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2011. szeptember 6-án annak vizsgálatára indított eljárást a BIOFARMA Intézmény Kft.-vel (a továbbiakban. eljárás alá vont) szemben, hogy az eljárás alá vont 2011. január 1. és szeptember 6. között megsértette-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) és az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) rendelkezéseit a Drinaslim sziruppal kapcsolatos kereskedelmi kommunikációival, melyek a következő állításokat tartalmazták:

- *„A fogyasztó hatás a gyógynövényeknek (és a lejjebb bemutatott zsírégető készítményeknek) köszönhető”,*
- *„A készítmény segítségével 10, 15, 20 sőt több kilót is leadhat (6 kilót mindjárt az első héten)”.*

II.

Az eljárás alá vont és a bírság megfizetésére egyetemlegesen kötelezhető vállalkozások

2. A 2011-ben alakult eljárás alá vont elsősorban étrend-kiegészítőket értékesít.
3. Az eljárás alá vont 2012. 02. 13-ig a luxemburgi székhelyű ASAP INVEST S.A. (nyilvántartási szám: B103676 Luxemburg, székhely: L-2227 Luxemburg, Avenue de la Porte-Neuve 126.) közvetlen irányítása alatt állt, ezt követően pedig Boboková Katarína szlovákiai illetőségű magánszemély közvetlen irányítása alatt áll.
4. Az eljárás alá vont vállalkozással azonos vállalkozás-csoportba tartozik az ugyancsak 2012. 02. 13. előtt az ASAP INVEST S.A., majd ezt követően Boboková Katarína szlovákiai illetőségű magánszemély közvetlen irányítása alatt álló DIREKT MARKET Kft. (cg. 08 09 019371) és az Európai Ezoterika Központ Kft. (cg. 08 09 021156).
5. A Vj-70-016/2011. számú irat tartalmazza az eljárás alá vont 2011. évre vonatkozó nettó árbevételét.

III.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

6. Magyarországon sokakat érint az elhízás, illetve számos ember kívánja csökkenteni testtömegét. Jelentős azon termékek, szolgáltatások száma, amelyekkel kapcsolatban a vállalkozások a testtömeg csökkenését ígérik.
7. Az eljárás alá vont 2011 márciusában kezdte meg a Franciaországban előállított Drinaslim szirup forgalmazását (az értékesítési adatokat az Vj-70-002/2001. számú irat 9. pontja tartalmazza), amelyet háromféle kiserelésben kínál:
 - a 10 kg-ot fogyni vágyóknak 2 heti adagot tartalmazó,

- a több mint 10 kg-ot fogyni vágyóknak 4 hetes kúrára elegendő,
- a több mint 20 kg-ot fogyni vágyóknak pedig 6 hetes kúrához szükséges

adagot tartalmazó csomagot, 8.990, 12.990 és 17.990 Ft ellenében, amelyhez még 1.300 Ft postaköltség és 690 Ft csomagolási költség járul.

8. A Drinaslim szirup kapcsán az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (a továbbiakban: OÉTI) 2011. július 28-án adta ki az étrend-kiegészítő készítmény bejelentéséről szóló igazolását. (Vj-70-002/2011. sz. irat 7. sz. melléklet)
9. Az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV. 26.) ESzCsM rendelet 2. §-ának 2) pontja értelmében étrend-kiegészítő a hagyományos étrend kiegészítését szolgáló olyan élelmiszer, amely koncentrált formában tartalmaz tápanyagokat vagy egyéb táplálkozási vagy élettani hatással rendelkező anyagokat, egyenként vagy kombináltan; adagolt vagy adagolható formában kerül forgalomba (például kapszula, pasztilla, tableta, port tartalmazó tasak, adagolható por, ampulla, csepegtető üveg vagy más hasonló por-, illetve folyadékforma, amely alkalmas kis mennyiség adagolására). A rendelet 3. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a Magyar Köztársaság területén csak a rendelet előírásainak megfelelő étrend-kiegészítő hozható forgalomba. A 10. § (1) bekezdése szerint az étrend-kiegészítők hatékony hatásági ellenőrzése érdekében legkésőbb a termék első forgalomba hozatalakor a gyártó vagy az importőr köteles bejelenteni a készítményt az OÉTI-hez a rendelet 4. számú melléklete szerinti adatok közzétételével és a címke egyidejű megküldésével.
10. Az OÉTI bejelentéséről szóló igazolásából megállapíthatóan a termék a következőket tartalmazza:
 - articsóka gyümölcs (*Cynara scolymus*),
 - gyermekláncfű gyökér (*Taraxacum officinalis*),
 - szőlőtörköly (*Vitis vinifera*),
 - gyöngyvessző (*Filipendula ulmaria*),
 - amerikai hársfa kéreg (*Tilia Sylvestris*),
 - mezei fű gyökér (*Agropyrum repens*),
 - cseresznyeszár (*Prunus cerasus*),
 - őszbogatás gyümölcs (*Silybum Marianum*),
 - ezüstös erdei hölgymál (*Hieracium pilosella*),
 - fehér nyírfalevél (*Betula pendula*),
 - frukto-oligiszacharidok,
 - színezék: karamell,
 - sűrítőanyag: guargumi,
 - aromák,
 - savasítók: citromsav,
 - tartósítószer: kálium-szorbát, nátrium-benzoát,
 - édesítőszer: kálium-aceszulfám.
11. Az OÉTI étrend-kiegészítő termék bejelentéséről szóló igazolásában ismertetett címketerv semmilyen utalást nem tartalmaz a készítmény testsúlycsökkentésre való alkalmasságára, az ezzel kapcsolatos alkalmazásra.

12. Az eljárás alá vont 2011-ben a nyomtatott sajtóban több alkalommal megjelent, kétoldalas reklámmal népszerűsítette a Drinaslim szirupot. A reklám szerint a szirup gyors fogyasztó hatással bír a gyógynövényeknek köszönhetően. A készítmény segítségével a fogyasztó 10, 15, 20, sőt több kilót is leadhat, 6 kilót mindjárt az első héten. A reklám szerint az eljárás alá vont garanciát vállal a termékre, így ha a megrendelő nem elégedett a készítmény hatásával, akkor azt három héten belül visszaküldheti az eljárás alá vontnak, aki visszafizeti a Drinaslim szirup vételárát.
13. Az eljárás alá vont 2011-ben 19 alkalommal jelentette meg országos terjesztésű időszakos lapokban a kifogásolt reklámot:

Újság	Megjelenés időpontja, lapszám
Kiskegyed magazin	2011/10. szám, 2011.03.08. 2011/17. szám, 2011.04.26.
Bors	2011. 04. 02. 2011. 04. 21. 2011. 07. 02.
Fanny	2011/10. szám, 2011.03.07. 2011/18. szám, 2011.05.02.
Fanny Konyha	2011/1. szám
Blikk	2011. 04. 23.
Blikk Nők	2011/21. szám
Hot Magazin	2011/21. szám
TVR-Hét	2011/14. szám, 2011.04.04-10.
TV Revü	2011/10. szám 2011/14-15. szám, 2011.04.04.-17.
Sárga RTV	2011/13. szám, 2011.03.28.-04.03. 2011/19. szám, 2011.05.09.-16.
TV Kéthetes	2011/14-15. szám, 2011.04.04.-17. 2011/26-27. szám, 2011.06.27-07.10.
Színes Kéthetes TV	2011/19-20. szám, 2011.05.09.-22.

IV.

Az eljárás alá vont álláspontja

14. Az eljárás alá vont előadta¹, a fogyasztókkal szemben nem folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.

¹ Vj-070-002/2011.

15. A Drinaslim szirup az eljárás alá vont szerint nem csodaszer. Összetevői gyógynövények, amely hatása minden egyes embernél más-más módon jelentkeznek. 100%-os garancia nincs a hatásaira, de az emberek többségénél kedvező a hatása, ami azzal jár együtt, hogy a testsúly csökken. Az eljárás alá vont hangsúlyozta, hogy a reklámban nem vállalt garanciát a 100%-os hatásra.
16. Előadta, hogy minden esetben eleget tett a hirdetésben vállalt kötelezettségének, vásárlói reklamáció esetén a reklamációk feldolgozása után a termék ára visszafizetésre került.
17. A terméknek tulajdonított állítások alátámasztására benyújtotta a termék gyártója által kiállított azon iratot, amely szerint a készítmény Franciaországban készül és Európában étrend-kiegészítőként kerül forgalomba. (Vj-70-002/2011. sz. irat 2. sz. melléklete) A vállalkozás egy másik irata tartalmazza a termék összetevőire vonatkozó információkat. (Vj-70-002/2011. sz. irat 4. melléklete) Az eljárás alá vont becsatolta a gyártó által jegyzett „Tudományos információk” elnevezésű iratot, amely a Drinaslim szirup összetevőiről tartalmaz információkat:
- prebiotikus rostok: „Kimutatták, hogy a prebiotikus rostok prebiotikus hatást fejtenek ki, azaz serkentik a «jó» bélbaktériumok szaporodását. Ezen kívül növelik számos tápanyag és bioaktív vegyület biohasznosulását.”,
 - pitypang (*Taraxacum officinalis*) „A pitypangot az egészségügyi hatóságok mint drenázsfokozót tartják számon. Segítségével csökkenthető a vízvisszatartás.”,
 - kúszótarack (*Agropyrum repens*) „A kúszótarack enyhe vízajtó, gyakran alkalmazzák húgyúti fertőzések kezelésére. Növeli a vizelet mennyiségét, ezáltal méregtelenítő hatása van.”,
 - fehér nyír (*Betula pendula*) „A fehér nyír leveleinek főzete fokozza a méreganyagok kiválasztódását a vizeletben. A hagyomány gyakran alkalmazza más vízajtó hatású növényekkel együtt.”,
 - spiraea ulmaria „A *Spiraea ulmaria* az Európai Gógyszerkönyv a súlycsökkentő kezelések hasznos kiegészítőjeként tartja számon. Drenázs hatása, amely elősegíti a cellulitis megszüntetését, különösen zöld teával kombinálva érvényesül.”,
 - ezüstös hölgyfű (*Hieracium pilosella*) „A pilosellát szintén vízajtó hatása miatt alkalmazzák.”,
 - articsóka (*Cynara scolymus*) „Cynaria-tartalmának köszönhetően az articsóka javítja az emésztést.”,
 - máriatövis (*Silybum Marianum*) „A máriatövis régóta használják emésztési rendellenességek, különösen máj- és epebántalmak enyhítésére. Ezt a hatást egy flavonoid komplexnek, a silymarinnak tulajdonítják.”,
 - hársfakéreg (*Tilia Sylvestris*) „A hársfa kérgét hagyományosan a húgyúti működés és a vese vízelimináló képességének serkentésére használják.”,
 - cseresznyeszár (*Prunus cerasus*) „A cseresznye szárát évszázadok óta használják tisztító és vízajtó hatása miatt, mellékhatások nélkül. A benne lévő flavonoidok és káliumsók játszhatnak szerepet veseeliminációt javító és gyulladáscsökkentő hatásában, ami különösen a húgyutakban érvényesül.”,
 - szőlőmag (*Vitis vinifera*) „A szőlőmag procyanidinjei csökkentik a plazma lipid-peroxid szintjét és gátolják a lipidekkel terhelt habos sejtek lerakódását.” (Vj-70-002/2011. sz. irat 5. melléklete)
18. Az eljárás alá vont az eljáró versenytanács előzetes álláspontjára tett észrevételében (Vj-70-017/2011.) nem vitatta a jogsértés elkövetését, azonban kérte figyelembe venni, hogy a

Drainaslim szirup már nem tartozik a vállalkozás által értékesített termékek körébe, annak forgalmazását 2011. második félévében beszüntette. Ezen kívül utalt arra, hogy az eljárás alá vont a termék forgalmazását csak rövid ideig – néhány hónapon át – végezte, és az ebből származó bevétel az éves árbevételnek csak egy kis szegmensét fedte le. Kiemelte, hogy a vállalkozás az eljárás során végig együttműködött, az eljárás lefolytatásához minden információt és adatot megadott.

V.

Jogi háttér

19. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése szerint az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. A (4) bekezdés alapján külön törvény vagy az annak végrehajtására kiadott jogszabály a fogyasztók tájékoztatására vonatkozóan az Fttv.-ben foglalt szabályokon túl részletesebb, illetve szigorúbb szabályokat írhat elő.
20. Az Fttv. 2. §-ának
- a) pontja szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
 - c) pontja rögzíti, a törvény alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog - ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket - (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
 - d) pontja értelmében a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,
 - e) pont kimondja, hogy a kereskedelmi kommunikáció a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével közvetlenül összefüggésben történő információközlés, függetlenül annak megjelenési módjától, eszköztől
 - h) pontja alapján az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.
21. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).
22. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat, illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk,

hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.

23. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

b) az áru lényeges jellemzői, így különösen

bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei,

bj) az egészségre gyakorolt hatása.

24. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés alapján az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára.

25. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.

26. Az Éltv. mellékletének 10. pontja értelmében élelmiszer az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete 2. cikke szerinti fogalom. Ezen fogalom szerint az „élelmiszer” minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot vagy terméket jelent, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el.

27. Az Éltv. 10. §-ának (2) bekezdése szerint az élelmiszer-jelölés és az alkalmazott jelölési módszer, továbbá az élelmiszerek megjelenítése (formája vagy alakja, csomagolása, bemutatásának módja, kellékei) nem tévesztheti meg a végső fogyasztót

a) az élelmiszer tulajdonságai - így különösen az élelmiszer természete, azonossága, jellemzői, összetétele, mennyisége, eltarthatósága, származási helye vagy eredete, illetve előállítási vagy termelési módja - tekintetében,

b) azáltal, hogy az élelmiszernek olyan hatást vagy tulajdonságot tulajdonít, amelyekkel az valójában nem rendelkezik,

c) annak állításával vagy olyan benyomás keltésével, hogy az élelmiszer különleges tulajdonsággal rendelkezik, ha ugyanezekkel a tulajdonságokkal minden más hasonló élelmiszer is rendelkezik.

Az Éltv. 10. §-ának (3) bekezdése értelmében az élelmiszer-jelölés és az alkalmazott jelölési módszer - ha jogszabály vagy közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktus eltérően nem rendelkezik - nem tulajdoníthat az élelmiszernek betegség megelőzésére, gyógyítására vagy kezelésére vonatkozó tulajdonságokat, illetve nem keltheti ezen tulajdonságok meglétének benyomását.

Ugyanezen cikk (4) bekezdése szerint a (2) és (3) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az élelmiszerekre vonatkozó reklámra.

28. Az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdése a 10. § (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén az eljárás lefolytatására a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvényben meghatározott hatóság jogosult az ott meghatározott szabályok szerint azzal, hogy a végső fogyasztó az Fttv. alkalmazásában fogyasztónak minősül akkor is, ha nem természetes személy.
29. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a Gazdasági Versenyhivatal a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.
30. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, f) pontja alapján pedig megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző további magatartás folytatását.
31. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint, ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg. Az (5) bekezdés szerint, ha a bírságot a vállalkozás-csoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozás-csoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.
32. Az élelmiszerekkel kapcsolatos tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet [annak 1. cikkének (2) bekezdése értelmében] alkalmazandó a kereskedelmi kommunikációban – a végső fogyasztónak ilyen formában szolgáltatott élelmiszerek címkézésén, megjelenítésén, vagy reklámjában – szereplő, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások tekintetében. A rendelet preambulumaának (4) pontja értelmében a rendeletet kell alkalmazni minden kereskedelmi kommunikációban szereplő tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításra, ideértve többek között az élelmiszerek általános reklámozását is.
33. A 1924/2006/EK rendelet I. fejezete 2. cikke (fogalommeghatározások) (2) bekezdésének 5. pontja értelmében „egészségre vonatkozó állítás” bármely olyan állítás, amely kijelenti, sugallja vagy sejteti, hogy az adott élelmiszer, élelmiszercsoport vagy annak valamely alkotóeleme és az egészség között összefüggés van.
34. A 1924/2006/EK rendelet 12. cikkének b) pontja szerint nem engedhető meg azon egészségre vonatkozó állítások alkalmazása, amelyek a súlycsökkenés ütemére vagy mértékére utalnak.

VI.

A Versenytanács döntése

35. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, s így a magáról vagy az általa kínált áruk lényeges tulajdonságáról adott, fogyasztóknak szóló tájékoztatása igaz és pontos legyen.

A kereskedelmi gyakorlat címzettjei

36. Az eljáró versenytanács az Fttv. 4. §-át szem előtt tartva megállapította, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat elsősorban azon fogyasztók, s csoportjára irányult, akik szükségesnek ítélik testtömegük csökkentését. Ezen fogyasztók esetében a testtömeg csökkentésére kínált termékek bizalmi jellege dominál. A fogyasztók éppen testtömegükkel való elégedetlenségük révén az átlagosnál kiszolgáltatottabbak, könnyebben befolyásolhatók. Ezen fogyasztó kör esetében valamely terméknek a testtömeg csökkentésére való alkalmasságára, a terméknek a többi hasonló célú termékhez viszonyított előnyeire vonatkozó állítás alkalmas arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

Üzleti döntés

37. A fogyasztó jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró döntésének meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Ez a folyamat a fogyasztók, üzletfelek figyelmének felkeltését is magában foglalja. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó, az üzletfél döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra - ideértve a figyelem felkeltését is. Kifogásolható már önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó, az üzletfél felveszi a kapcsolatot a vállalkozással. Az üzleti-piaci folyamatok igen lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel, amelynek során mindkét félnek számos alternatíva áll a rendelkezésére a realizáláshoz. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, így különösen egy tisztességtelen reklám.

Felelősség a kereskedelmi gyakorlatért

38. Mivel a vizsgált termékek értékesítéséből az eljárás alá vontnak árbevétele származott, azok értékesítésének ösztönzése nem vitathatóan érdekében állt, azaz a vizsgált kereskedelmi gyakorlatokért az Fttv. 9. §-a alapján felelősséggel tartozik.

Jogi értékelés

39. Az eljárás alá vont nyomtatott sajtóban megjelent vizsgált reklámjainak központi üzenete az volt, hogy a Drinaslim szirup alkalmazásával a fogyasztó gyorsan, nagymértékben csökkentheti testsúlyát.

40. Az Fttv. 14. §-a értelmében az eljárás alá vont köteles igazolni a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát, s ha ennek nem tesz eleget, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak.

41. Az eljárás alá vont az állítások valóságnak való megfelelését nem igazolta. Az általa benyújtott iratok, így a készítmény gyártója által kiállított, készített

- azon irat, amely szerint a készítmény Franciaországban készül és Európában étrend-kiegészítőként kerül forgalomba,
- a termék összetevőire vonatkozó információkat tartalmazó irat,

- „Tudományos információk” elnevezésű irat nem volt alkalmas a reklámállítások igazolására.

42. Az eljárás alá vont által becsatolt iratok

- nem tekinthetők elfogulatlanoknak, mivel azokat a termék gyártója készítette,
- nem tartalmaznak olyan adatokat, amelyekből egyértelműen megállapítható lenne, hogy a Drainslim szirup (és nem annak egyes összetevői) kapcsán az állításokat alátámasztó eredményre vezető vizsgálatokat végeztek volna, s
- nem tesznek eleget a tudományosság követelményeinek sem (a vizsgálati eredmény nem nyugodhat izolált esetismertetések, véletlenszerű tapasztalatokon, a vizsgálatba bevont személyek esetén a minta kellő nagysággal és reprezentativitással bírjon, a mintába való bekerülés szempontjai olyan személyek mintába való bekerülését eredményezzék, akik a vizsgált termék célcsoportját alkotják, a vizsgálati alanyokról álljanak rendelkezésre deskriptív statisztikák stb.).

43. Az eljárás alá vont nem tett eleget az Fttv. 14. §-a szerinti igazolási kötelezettségének, amely az Fttv. 14. §-ának második mondata alapján azt is jelenti, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak.

44. Kiemelendő, hogy

- a Drainslim szirup kapcsán az OÉTI a jogsértő reklámok alkalmazását követően, 2011. július 28-án adta ki az étrend-kiegészítő készítmény bejelentéséről szóló igazolást, azt megelőzően a termék étrend-kiegészítőnek nem minősülő élelmiszerként került forgalomba, ugyanakkor ez a reklámok megítélése kapcsán jelentőséggel nem bírt,
- az OÉTI eljárás alá vont által becsatolt igazolásában ismertetett címketerv sem tartalmaz utalást a készítmény testsúlycsökkentésre való alkalmasságára, az ezzel kapcsolatos alkalmazásra,
- a reklámállításokat maradéktalanul alátámasztó bizonyítékok benyújtása a jövőben sem várható, hiszen az eljárás alá vont maga is azt adta elő, hogy a Drainslim szirup gyógynövény összevetőinek hatása minden egyes embernél más-más módon jelentkezik, 100%-os garancia nincs a hatásaira – a reklámok összehatása ugyanakkor annak kategorikus állítása volt, hogy a készítmény révén a testsúly csökken, méghozzá a reklámokban közölt mértékeknek, ütemnek megfelelően.

45. Az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt arra, hogy érzékelhetően rontsa azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban a kereskedelmi kommunikációt alkalmazta, illetve akihez az eljutott, vagy aki annak címzettje volt, s ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

46. A Drainslim szirup testsúlycsökkentés mértékére vonatkozó állításaival kapcsolatban kiemelendő, hogy

- az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata során figyelmen kívül hagyta, hogy az élelmiszerekkel kapcsolatos tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, minden elemében az egész Európai Unióban kötelező, a magyar nemzeti hatóságok közbenjárása nélkül is irányadó 1924/2006/EK rendelet 12. cikkének b) pontja szerint nem engedhető meg azon egészségre vonatkozó állítások alkalmazása, amelyek a súlycsökkenés ütemére vagy mértékére utalnak, azaz ezen állítások jogszerűsége fogalmilag kizárt,

- amint azt a Fővárosi Ítéletábrlának a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II. 39.262/2007/5. számú ítéletével hatályában fenntartott, 2.Kf. 27.616/2006/7. számú ítélete rögzítette, nem lehet tisztességes egy magatartás, ha az a törvényi és egyéb jogszabályi előírásokba ütközik(Vj-86/2004.). Ezzel összhangban lévő döntést hozott a Fővárosi Törvényszék 3.K. 32.097/2010/6. számú jogerős ítéletében azon ügyben (Vj-89/2009.), amikor a vállalkozás reklámjai az adott fogyasztó étrendekkel elérhető testtömeg-csökkenés mértékére történő utalásokat tartalmaztak. A Fővárosi Törvényszék egyetértett azzal, hogy a jogszabályba ütköző kereskedelmi magatartás nyilvánvalóan és egyértelműen tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül és tilalmazott, s ebből a szempontból közömbös, hogy a vállalkozás bizonyította-e ezen reklámokban megfogalmazott állításait,
- nem tesz eleget a szakmai gondosság követelményének az a vállalkozás, amely egy jogszabályi tilalmat megsértő kereskedelmi gyakorlatot valósít meg, így például ha kereskedelmi kommunikációja tartalmának meghatározása során figyelmen kívül hagyta a 1924/2006/EK rendelet 12. cikkének b) pontjában foglalt tilalmat.

Az eljáró versenytanács döntése

47. Figyelemmel a fentiekre, az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont 2011 márciusa és júliusa között fogyasztókkal szembeni tisztességtelen és megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot tanúsított, amikor a nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaiban a Drinaslim szirupról azt állította, hogy az fogyasztó hatással bír, mely a szirup alkotóelemeit képező gyógynövényeknek köszönhető, s a készítmény segítségével a fogyasztó 10, 15, 20, sőt több kilót is leadhat, 6 kilót mindjárt az első héten.
48. A jogsértéssel érintett időtartamot a Versenytanács a vizsgált reklámot tartalmazó újságok megjelentetésének időpontjára figyelemmel határozta meg, azt sem mellözve, hogy az országos terjesztésű időszakos lapok nemcsak megjelenésük napján, hanem az azt követő (pontosan meg nem határozható) napokban is kifejtik hatásukat.
49. Az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlatával megsértette
 - az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdését [megvalósítva az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének bg) és bj) pontját] és
 - az Éltv. 10. §-a (2) bekezdésének b) pontját, mivel a Drinaslim szirupnak olyan hatást tulajdonított, amellyel az valójában nem rendelkezik, tekintettel az Éltv. 10. §-ának (4) bekezdésére is, amely a (2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni rendeli az élelmiszerekre vonatkozó reklámra.
50. A jogsértés megállapíthatóságának körében annak nincs relevanciája, hogy a nyomtatott sajtóban megjelent reklámok szerint az eljárás alá vont visszafizeti a termék vételárát, ha a megrendelő nem elégedett a készítmény hatásával, s azt három héten belül visszaküldi, hiszen az ügylettől történő elállás lehetősége a kereskedelmi kommunikáció hiányosságait nem orvosolja.
51. A jogsértés Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapításán túlmenően a Versenytanács a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján a határozat kézhezvételétől számított 8 nap elteltével megtiltotta az eljárás alá vont a Drinaslim sziruppal kapcsolatos további, a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartása folytatását.
52. Az eljáró Versenytanács a rendelkező részben meghatározott mértékű bírságot szabott ki az eljárás alá vonttal szemben a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján, a bírság összegét a Tpv. 78. §-ának (3) bekezdésének, illetve a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú, a bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot rögzítő közleményében foglaltaknak megfelelően meghatározva.

53. Az eljáró versenytanács a bírság összegének megállapítása során a jogsértő reklámok megjelentetése kapcsán felmerült költségekből indult ki. (Vj-70-002/2011. sz. irat)
54. Az eljáró versenytanács enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy
- az eljárás alá vont visszavásárlási garanciát nyújtott a fogyasztóknak,
 - azt a tényt, hogy az eljárás alá vont a jogsértés elkövetését az előzetes álláspontban tett észrevételében nem vitatta, ugyanakkor az eljáró versenytanács ezen utóbbi enyhítő körülmény súlyát nem ítélte jelentősnek.
55. Az eljáró versenytanács a súlyosító körülmények között vette figyelembe, hogy
- a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott (több hónapon át zajlott),
 - a jogsértő reklámok a fogyasztók széles körét elérő lapokban számos alkalommal jelentek meg (ld. a Vj-70-10/2011. sz. iratot),
 - a jogsértő tevékenységgel érintett termékből származó előny jelentős (Vj-70-002/2011. sz. irat),
 - a jogsértő tevékenységgel érintett termékek értékesített darabszáma jelentős,
 - a jogsértő magatartással megcélzott, illetve elért fogyasztói kör az átlagosnál sérülékenyebb,
 - az érintett szolgáltatás bizalmi jellegűnek minősül,
56. Az eljáró versenytanács különös súllyal vette figyelembe, hogy eljárás alá vont azon magatartása, hogy a Drinaslim szirupnak úgy tulajdonított fogyasztó hatást, hogy arra nézve semmilyen bizonyítéka nem volt, felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét és nem felel meg a társadalom értékítéletének. Az eljáró versenytanács nem tudott figyelemmel lenni arra, hogy az eljárás alá vont szerint a termék értékesítéséből származó árbevétel a vállalkozás éves árbevételének csak egy kis részét fedte le, mivel a rendelkezésre álló adatok ezt nem támasztják alá, illetve a termék értékesítéséből származó árbevétel és az értékesített termékek száma így is jelentős.
57. Az eljáró versenytanács ugyancsak nem vette figyelembe enyhítő körülményként az eljárás alá vont adatszolgáltatás keretében megvalósuló együttműködő magatartását, mivel az nem haladta meg azt a mértéket, amelyre az eljárás alá vontnak a jogszabály alapján kötelezettsége volt.
58. Az eljáró versenytanács a jelen határozatában az eljárás alá vonttal azonos vállalkozás-csoportba tartozó vállalkozásokat nem kezelte ügyfélként, azonban a rendelkező részben nevesítette őket annak érdekében, hogy ha az eljárás alá vont a rá kiszabott bírságot határidőn belül nem fizetné meg és vele szemben a végrehajtás sem vezetne eredményre, akkor őket az eljáró versenytanács az eljárás alá vonttal egyetemlegesen külön végzéssel kötelezni tudja a bírság, illetve be nem hajtott részének megfizetésére.

VII.

Egyéb kérdések

59. A Tpv. 74. §-ának (1) bekezdése értelmében az eljáró versenytanács tárgyalást tart, ha azt az ügyfél kéri, vagy az eljáró versenytanács szükségesnek tartja. Az eljáró versenytanács az előzetes álláspont megküldésével egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet arról, hogy kéri-e tárgyalás tartását. Az eljárás alá vont előadta, hogy nem kéri tárgyalás

tartását (Vj-70-018/2011.), mire tekintettel az eljáró versenytanács határozatát tárgyalás mellőzésével hozta meg.

60. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
61. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tptv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.
62. A bírásznak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő
 - az eljárás alá vont neve,
 - a versenyfelügyeleti eljárás száma,
 - a befizetés jogcíme (bírság).
63. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
64. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál - a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével - a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.
65. Az Fttv. 11. §-ának (2) bekezdése szerint a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha a) a kereskedelmi gyakorlat országos műsorszolgáltatást végző műsorszolgáltatón keresztül valósul meg, b) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg, c) a fogyasztók közvetlen megkeresésének módszerével végzett kereskedelmi gyakorlat legalább három megye fogyasztói felé irányul, vagy d) az áru eladásának helyén alkalmazott eladásösztönző kereskedelmi gyakorlat legalább három megyében megszervezésre kerül.
66. Az eljáró versenytanács megállapította a GVH hatáskörének jelen ügybeni fennálltát. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat alkalmas volt a gazdasági verseny érdemi befolyásolására, tekintettel arra, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lapok útján valósult meg.
67. Figyelemmel az Fttv. fenti rendelkezéseire a GVH hatásköre az Éltv. vonatkozásában is fennáll, tekintettel az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdésére, amely szerint a 10. §-ának (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén az eljárás lefolytatására a

fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvényben meghatározott hatóság jogosult az ott meghatározott szabályok szerint.

68. Az Fttv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint az Fttv.-ben meghatározott hatóság jár el az e törvény szerinti eljárásban akkor is, ha külön törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott jogszabály vagy az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezésének megsértése tekintetében külön törvény így rendelkezik. Az ilyen eljárásban az eljáró hatóság vizsgálja mind az Fttv.-ben, mind pedig a külön törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott jogszabály, illetve az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezéseinek megsértését.
69. A GVH illetékessége az ország egész területére kiterjed a Tptv. 46. §-a alapján.
70. Az eljárást befejező döntést a Tptv. – Fttv. 27. §-a alapján alkalmazandó – 63. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított három hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. Az eljárási határidő a versenyfelügyeleti eljárás során két-két hónappal meghosszabbításra került. (Vj-70/009/2011. és Vj-70-012/2011.) Továbbá, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) – Tptv. 44. §-a alapján alkalmazandó – 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő (a jelen eljárásban összességében 31 nap) az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel az ügyintézési határidő 2012. május 8..
71. A jelen határozatot a GVH a Direkt Market Kft.-nek és az Európai Ezoterika Központ Kft.-nek is megküldi tekintettel arra, hogy a Ket. alapján a határozatot nemcsak az ügyféllel, hanem azzal is közölni kell, akire nézve jogot vagy kötelezettséget állapít meg.
72. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tptv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2012. április 27.

dr. Miks Anna sk.
előadó versenytanács tag

dr. Dobos Gergely sk.
versenytanács tag

dr. Zlatarov László sk.
versenytanács tag